

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Euregio: een proeftuin voor Europa

Voerman, J.

Citation

Voerman, J. (1990). Euregio: een proeftuin voor Europa. *Bestuurskundige Berichten*, 5(2), 9-10.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233341>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233341>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

het 'openbaar bestuur', bij de politicologie het nationaal kiezersonderzoek. En dat toepassingsgerichte karakter van de bestuurskunde dan? Ik hoef slechts te wijzen op het bestaan van zoiets als de toegepaste sociologie, wiskunde etc. Bovendien kan de waarde van wetenschappelijke inzichten pas beoordeeld worden bij het gebruik in de praktijk. Ook de bestuurskunde kent een empirische (zuiver wetenschappelijke) en een toepassingsgerichte kant. Ik wil wel een belangrijke consequentie verbinden aan deze volstrekt misplaatste twijfel aan het wetenschappelijk gehalte van de bestuurskunde. Mijn inziens schiet de staf van de Leidse vakgroep tekort in zijn onderwijsactiviteiten, waar het gaat om studenten deze essentiële zaken duidelijk te maken.

Een tweede element van dat gevoel van onzekerheid heeft te maken met de toekomstige situatie op de arbeidsmarkt. Een zorg die overigens alle studenten in het hoger onderwijs delen. Kunnen bestuurskundigen concurreren met specialisten als economen, juristen en noem het maar op? Krijgen we niet van alles wat en niets echt grondig? Het leuke aan al die vragen is dat in studies naar de toekomstmogelijkheden van bijvoorbeeld juristen en economen valt te lezen dat hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt in sterke mate worden bedreigd door de opmars van onder meer generalistisch opgeleide specialisten als bestuurskundigen. Let op de hierdoor mij gebruikte aanduiding van bestuurskundigen als specialisten. Men is specialist op het gebied van het openbaar bestuur hoe ruim of nauw je dat verder mag omschrijven. Er zijn betrekkelijk weinig specifiek juridische en/of economische functies en aanzienlijk meer beleids- en managementfuncties beschikbaar. Bestuurskundigen bevinden zich daarmee in een aardige concurrentiepositie. Bovendien is het de bedoeling van een universitaire studie dat je een bepaalde manier van denken aanleert, waarmee je later in de praktijk gaat werken. De taak van de bestuurskundige is meerdere aspecten in zijn werk te betrekken in plaats van te blijven steken in een fixatie op een enkel aspect. De paspoortaffaire toont de

gevaaren van deze laatste benaderingswijze. Daarom vind ik de vrees wat absurd.

Het verhaal wat ik hierboven gehouden heb is vrij positief voor de bestuurskunde qua toonzetting. Natuurlijk kan je bij de wijze waarop bestuurskunde in onderwijs en onderzoek vorm wordt gegeven voldoende kritische kanttekeningen plaatsen. Niets is natuurlijk absoluut ideaal. We moeten werken om waar nodig het beter te maken. Echter dit geldt immers voor elk vak. Waar het om gaat is dat het openbaar bestuur (en in essentie daarmee de zorg voor de publieke verantwoordelijkheid en zaak) interessant is (of kan zijn). Voorts is het natuurlijk belangrijk in de gaten te houden, dat veel externe kritiek op de bestuurskunde voortkomt uit angst (zie bijvoorbeeld het verhaal van de politicologen enkele maanden geleden in de *Mare*) voor de opmars van bestuurskundigen. Het spreekwoord luidt een kat in nauw maakt rare sprongen!

Met deze overwegingen tot nadenken wil ik afscheid van U nemen. Nu nog wat over de echte beweegredenen achter mijn vertrek. Daarbij wil ik volledige openheid van zaken geven. In de eerste plaats ben ik blij dat ik eindelijk onder de publicatiedruk van de BB-redactie uit ben. In bijzonder moeten in dit verband Henk de Jong en Frans Jorna worden genoemd. Aan hun activiteiten denk ik zonder plezier en vreugd terug. In de tweede plaats wordt mijn afscheid ingegeven door het feit dat de redactie niet de eenvoudige geste heeft kunnen opbrengen om mijn columns te bundelen. Zoals een ieder weet behoort elke fatsoenlijke columnist minimaal een bundel uit te brengen. De redactie had hiertoe een initiatief kunnen ondernemen. Aangezien ze dit nagelaten heeft acht ik het de hoogste tijd om op te stappen. Niet zonder enige bitterheid vertrek ik dan ook. Het gaat U allen goed.

Euregio: een proeftuin voor Europa

"Europa 1992 is al begonnen", schreeuwen de reclamespotjes van Postbus 51 je toe. In het oosten van Nederland is in een veel eerder stadium al een aanzet gegeven tot de eenwording van Europa. In 1971 werd namelijk de Euregio opgericht, een Europese regio waarin Nederlanders en Duitsers samenwerken.

Joost Voerman

Om de samenwerking tussen Achterhoekers en Duitsers beter te kunnen begrijpen, moeten we eerst in de geschiedenis duiken.

DE GESCHIEDENIS

Omstreeks de Middeleeuwen bestond er tussen de Achterhoek en het land van Bocholt en Borken geen nationale grens. Die grens is ontstaan toen Nederland zich in de Tachtigjarige Oorlog tot een zelfstandige staat ontwikkelde. Maar ook toen nog voelden de bewoners van de Achterhoek zich in menig opzicht meer verwant met hun burens in het nabije oosten dan met de Hollanders in het verre westen. Zij spraken dezelfde taal als hun oosterburens en zij waren voornamelijk landbouwers. Vergeleken bij de zeevarende, handeldrijvende en rijke Hollanders leefden de Achterhoekers inderdaad in een Achterhoek. Precies zoals de mensen aan de andere kant van de grens in een achterhoek van Duitsland woonden.

Na verloop van tijd, met name in de negentiende eeuw, werd de grens meer en meer een scheidslijn. Door het betere onderwijs, de toenemende communicatie binnen de rijksgebieden en het straffere centrale bestuur, wonnen het Hoogduits en het algemeen beschaafd Nederlands terrein. Aan de staat, de provincie of Kreis en de gemeenten aan

weerszijden van de grens vielen tal van taken toe, die voor de bevolking een groter verschil in leefgewoonten meebrachten.

Anno 1990 zijn andere geluiden te horen. Nu zijn Europese integratie en samenwerking de termen voor de toekomst.

Met name in een gebied als Oost-Nederland en het westelijke deel van Duitsland is op basis van een gezamenlijk verleden en een zekere lotsverbondenheid een goede voedingsbodem voor grensoverschrijdende samenwerking.

SCHEIDING OF ONTMOETING

In het voorjaar van 1970 verscheen een uitvoerig rapport, "De grens, scheiding of ontmoeting". In dit rapport over het grensgebied, dat gevormd wordt door de Gelderse Achterhoek en de Duitse gebieden van het district (Kreis) Borken en de stad Bocholt, deden Nederlandse en Duitse wetenschappers een aantal aanbevelingen. De belangrijkste aanbeveling was de volgende: "Er moet een gemeenschappelijk orgaan worden ingesteld dat tot taak heeft de sociale en culturele ontwikkeling van de beide grensgebieden te bevorderen."

Een gemeenschappelijk orgaan, zoals hier bedoeld, werd in 1971 in het leven geroepen, namelijk de "Euregio-Mozer Commissie". De belangrijkste taken van deze commissie zijn:

- Het hele gebied aan beide zijden van de grens als een functionele eenheid te overzien.
- Initiatieven te nemen voor de ontwikkeling van en in deze gebieden.
- Publicaties te verzorgen, waardoor de bevolking vertrouwd wordt gemaakt met de dienstverleningen van de vrijetijdsmajatschappij, onder andere door een veelzijdige uitwisseling en verspreiding van ondervinding en informatie.

d. Samenwerking met particuliere en ambtelijke instanties in het grensgebied, die reeds in dezelfde geest werkzaam zijn.

e. Vertegenwoordiging van de eenheid van het gebied naar buiten.

f. Voorzichtige vorming van een beeld, waaruit de grensgebieden als één gebied te voorschijn komen als voorloper van de Europese integratie.

Men probeert deze taken te verwezenlijken door middel van jongeren- en bejaardenuitwisselingen, bijeenkomsten van muziekscholen, studiebijeenkomsten voor jeugdige werklozen, familiebijeenkomsten, sportontmoetingen, het uitgeven van een vademecum voor toerisme en de bevordering van het taalonderwijs.

EUREGIO-RAAD

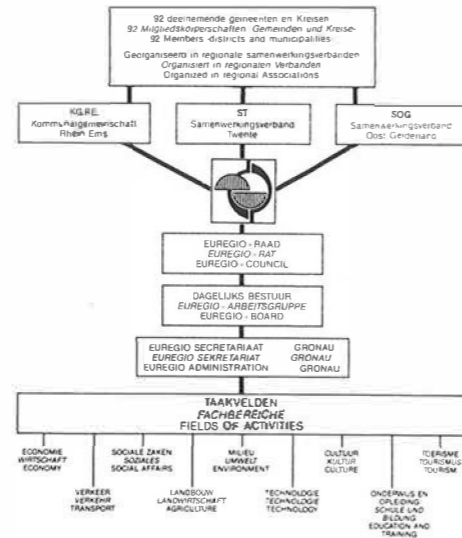
Op 15 april 1978 installeerde oud-Tweede Kamervoorzitter, dr. Anne Vondeling de Euregio-raad. Vondeling noemde deze gebeurtenis: "Een baanbrekende activiteit, die een nieuwe lente in Europa zal doen aanbreken." Hiermee werd de Euregio-raad het eerste grensoverschrijdende parlement op regionaal niveau binnen de Europese Gemeenschap. De raad bestaat momenteel uit 25 Duitse en 25 Nederlandse vertegenwoordigers.

Deze afgevaardigden kunnen niet rechtstreeks worden gekozen, daar de juridische basis daartoe ontbreekt.

De verkiezing van de Duitse leden en hun plaatsvervaardigers geschiedt door de "Kreis"-parlementen en de gemeenteraden. In het Nederlandse deel van de Euregio benoemt de raad van het gewest Twente 18 leden en het Samenwerkingsverband Oost-Gelderland (SOG) benoemt 7 leden.

Daarnaast hebben volksvertegenwoordigers van landelijk, provinciaal en Europees niveau, wier kiesdistrict of woon-werkgebied geheel of gedeeltelijk in het Euregio-gebied ligt een adviserende stem in de vergadering van de Euregio-raad. Op deze manier is er een belangrijke verbinding gelegd met deelstaatparlementen, de provinciale besturen, de parlementen in Bonn en Den Haag en tenslotte

ook met het Europees Parlement, zonder wier hulp de problemen van de grensregio's niet kunnen worden opgelost.

organisatieschema Euregio

Besluiten van de Euregio-raad zijn voor geen van de plaatselijke, regionale of bovenregionale parlementaire organen absoluut bindend. De Euregio-raad vertoont daarmee gelijkheid met Europees Parlement, dat ook geen staatsrechtelijke bevoegdheden bezit. De raad kan echter duidelijke accenten aangeven, aanbevelingen doen en de grensoverschrijdende vraagstukken in andere nationale besluitvormende organen aan de orde laten stellen en op deze wijze een samenwerking bereiken.

Euregio is een Europees model geworden. Zij symboliseert in steeds sterkere mate de idee van een staatsgrens een administratieve grens te maken. Een idee, waarop de Europese eenwording is gebaseerd. Euregio als een proeftuin voor Europa. Euregio laat aan de basis zien dat deze eenwording in de praktijk werkt.

De snor die zich niet niet drukte!

Druk niet je snor en kom naar het spectaculaire almanak-feest op dinsdag 16 oktober in Hotel de Ville (Breestraat).

Daarna af te halen op de B.I.L.-kamer (Geb. 5, SA-05)